

L'ASSOCIACIÓ CATALANA DE MUNICIPIS, havent-se obert a informació pública en data 26 de novembre de 2021 el Programa de gestió específic dels sistemes públics de sanejament en alta de Catalunya (PGSAC) per al període 2022-2033 i havent analitzat la proposta, presenta les següents

AL·LEGACIONS

ÚNICA

Sol·licitem que es replantegi la proposta d'horitzó temporal que es proposa al PGSAC.

Raonaments que fonamenten l'al·legació:

1. El PGSAC situa la majoria d'actuacions pendents dels nuclis de població i municipis més petits o amb menys densitat més enllà del 2027 i per tant, més enllà del darrer escenari de planificació hidrològica previst a la Directiva Marc de l'Aigua.
2. El PGSAC planteja una mena de calaix de sastre amb totes les actuacions que no s'han pogut encabir en el període 2022-2027 i ens situa en un horitzó temporal fins l'any 2033, i amb una manca de concreció dintre d'aquest període tant a nivell de prioritats temporals com a nivell de cost dels projectes i de les actuacions a realitzar.
3. Som conscients de les dificultats dels darrers quinze anys en l'execució de les mesures de sanejament, malgrat estar planificades. Primer per la crisi econòmica i pel finançament de l'ACA. Però posteriorment, pel baix nivell d'execució d'allò planificat i projectat.

El Programa estableix:

"...No obstant, prenent en consideració el fet que el darrer escenari de planificació hidrològica contemplat a la DMA és el 2022 – 2027, s'ha optat per no incloure als instruments actualment en tràmit la relació d'actuacions i obres a executar fora d'aquest escenari. Ateses les limitacions existents per poder planificar les obres i actuacions de sanejament en matèria de sanejament a executar després del 2027, tot seguint el

mecanisme emprat en l'actual període de planificació consistent en preveure-la per a un següent escenari de la planificació hidrològica (annex 2), i atesos els calendaris i la tramitació de la planificació per al període 2022 - 2027, s'ha optat per la combinació dels dos mecanismes abans exposats..."

"...Horitzó 2028-2033 (3.2)

Les actuacions de sanejament en alta que no responen als criteris de prioritat que justifiquen la seva programació per l'horitzó 2022 – 2027, es programen per l'horitzó 2028 – 2033, per motius de disponibilitat pressupostària i de capacitat tècnica i gestió administrativa de les actuacions previstes..."

"...Actuacions i Horitzons temporals (3)

Sens perjudici d'aquests horitzons d'execució, durant el primer horitzó (2022 – 2027) l'Agència Catalana de l'Aigua pot iniciar la redacció de projectes constructius d'actuacions previstes per al segon horitzó (2028 – 2033). Aquesta redacció de projectes constructius d'actuacions corresponents al segon horitzó també pot dur-se terme per part dels ens locals a partir de l'any 2026 i en els termes que s'estableixin mitjançant conveni amb l'Agència, sens perjudici que extraordinàriament i per causes justificades en motius d'interès públic, els ens locals puguin redactar projectes constructius d'aquestes actuacions amb anterioritat al 2026..."

No compartim aquests raonaments per justificar el trasllat de totes les actuacions previstes al període 2028-2033, en l'annex II del PGSAC.

4. Com a justificació per a traslladar totes les actuacions de l'annex II més enllà del 2027, es diu que els criteris de no prioritació son: ***“per motius de disponibilitat pressupostària i de capacitat tècnica i gestió administrativa de les actuacions previstes...”***.

La capacitat tècnica i gestió administrativa no pot ser un argument vàlid el 2022 per no prioritzar actuacions detectades des de fa anys i que les anem traslladant en el temps. Tant si el Govern ho fa directament a través dels diversos instruments dels que disposa per a programar infraestructures com si ho fa concertadament amb altres administracions, els projectes traslladats a l'annex 2 s'han de poder projectar i programar en el període 2022-2027 i executar fins al 2030. *En la pròpia documentació que s'adjunta amb el PGSAP, quan estableix els criteris tècnics (apartat 3), en la concreció dels criteris per a l'execució d'actuacions per part d'ens gestors (3.5), determina:*

“3.5 Criteris per l'execució d'actuacions per part d'Ens gestors L'execució d'inversions de sanejament en alta de l'annex I del PGSAC (redacció estudis, projectes constructius i execució d'obres) es pot dur a terme per part d'ens gestors d'àmbit competents en sanejament territorial (execució indirecta). Aquest és un sistema que permet augmentar la capacitat d'execució amb l'objectiu final d'assolir el compliment del objectius del PGSAC, acostant la gestió al territori i a adequant-la a les seves característiques

particulars. A tall d'exemple, durant el segon cycle es van signar més de 200 convenis arreu de Catalunya. El finançament de l'execució indirecta es duu a terme mitjançant convenis de col·laboració entre l'ACA i l'ens gestor competent. A aquest efecte es defineixen els criteris per assegurar el compliment de les condicions de les instal·lacions resultants a efectes de la seva eficàcia i de l'eficiència dels recursos públics emprats, tant en l'execució de les actuacions, com en el seu posterior funcionament, que permeti assolir els objectius de qualitat del medi receptor. En aquest sentit, l'ACA efectua un seguiment de les actuacions a mode de supervisió conceptual en el desenvolupament de les mateixes dins del marc que preveu el PGSAC per tal que les infraestructures proposades disposin d'uns estàndards de gestió i explotació assumibles dins del sanejament públic en alta finançat per l'Agència. En aquest sentit, el contingut d'aquests criteris tècnics de gestió serà l'establert a les instruccions tècniques elaborades per l'ACA."

Per tant, la capacitat tècnica i gestió administrativa queda palès que no és un argument sòlid si ja son vàlides altres alternatives per a impulsar les actuacions previstes per al primer període del programa.

Quant a la disponibilitat pressupostària, a la memòria econòmica i al propi informe d'impacte econòmic, pressupostari i social pel primer període (2022-2027) es parla de les incerteses del primer període de programació, també dependrà de la disponibilitat pressupostària obtinguda bàsicament a través del cànon de l'aigua i de possibles aplicacions de romanents de tresoreria. Es deixa la porta oberta als recursos que puguin venir dels fons Next Generation, de l'administració de l'Estat o d'altres fons de la UE.

Cal fer un esforç per part de la pròpia administració de la Generalitat i prioritzar en la programació de projectes a finançar per aquestes altres administracions el finançament de les actuacions previstes en els annexos I i II del PGSAC. Les mateixes incerteses hi ha per al primer període com per al segon, ja que tampoc estan contemplades en el primer període, com s'explica en l'apartat tercer de la memòria econòmica: "sense que inclogui la quantificació de la despesa futura associada al manteniment i explotació de les diferents infraestructures que s'aniran posant en servei. Aquesta quantificació no es du a terme en l'àmbit de la planificació per les dificultats i incerteses existents en aquest moment temporal. Així doncs, el cost d'explotació és un factor que s'aborda a mesura que les diferents infraestructures es concreten en projectes constructius."

5. El tercer motiu que sembla fonamentar la no prioritització dintre de l'horitzó de la darrera fase prevista a la DMA, és que amb la cobertura en el tractament de l'aigua del 97% de la població, s'està assolint el compliment "quasi complet" de la Directiva 91/271.

Com Associació que representa a gairebé la totalitat dels municipis de Catalunya, no podem estar d'acord amb aquest plantejament.

Cap dels plantejaments actuals al nostre país sobre com afrontem els dèficits estructurals es poden basar només en dades quantitatives.

El PGSAC es planteja en funció dels diners disponibles i no amb la solució als dèficits estructurals d'inversió en infraestructures en alta que acaben discriminant sempre a la part del territori amb menys densitat de població i amb menys recursos, als municipis més petits.

S'obvia també que el cànon el paga tothom i, en canvi, durant anys, bona part del territori no està rebent la contraprestació en inversió en alta.

L'equitat territorial és una premissa sobre la que s'ha de plantejar qualsevol actuació, sigui de mobilitat, de l'àmbit digital, de salut, de serveis socials, d'accés a l'educació o a la cultura. En cap cas se'ns pot ocórrer deixar un percentatge de la població *sine die* sense aquests serveis bàsics. En l'àmbit del sanejament, tampoc.

Al respecte, volem fer unes consideracions.

a) Sobre els Objectius de Desenvolupament Sostenible 2030

La nostra entitat ha participat activament en la definició dels ODS a Catalunya i formem part de l'Aliança 2030 des del primer moment, incorporant-los al nostre Pla de Mandat.

Recordem que l'Agenda 2030 disposa el següent:

ODS 6: garantir la disponibilitat i una gestió sostenible de l'aigua i el sanejament per a totes les persones.

Fites de l'ODS 6

1. Per a 2030, aconseguir l'accés universal i equitatiu a l'aigua potable, a un preu assequible per a totes les persones.

2. Per a 2030, aconseguir l'accés equitatiu a serveis de sanejament i higiene adequats per a totes les persones, i posar fi a la defecació a l'aire lliure, amb especial atenció a les necessitats de les dones i nenes, així com a les persones en situacions vulnerables.

S'ha de posar especial atenció que l'Objectiu parla d'accés equitatiu, no proporcional ni quantitatiu.

b) Sobre l'Agenda Rural de Catalunya.

L'Agenda Rural ha passat ja les diferents fases de participació, la presentació a la Comissió Interdepartamental de Governança Local i el passat 15 de febrer va acabar el termini d'exposició pública al portal Participa.Gencat.cat, preveient-se la presentació al Govern en les properes setmanes.

Al repte 2, TRANSICIÓ ECOLÒGICA, al punt 2.1. "Garantir la gestió integral del cicle de l'aigua", ja s'inclou a l'acció 224 com a acció prioritzada, la següent:

"224... Instal·lar estacions depuradores d'aigües residuals (EDAR's) en tots els municipis rurals, ja que actualment encara molts d'ells aboquen les aigües residuals directament al medi. Vetllar perquè aquestes EDAR's segueixin criteris tècnics de depuració verda (fitodepuradores). Allà on sigui possible, mancomunar les instal·lacions per tal de fer-les més eficients en la gestió. Fomentar la regeneració i reutilització de les aigües residuals per a usos agrícoles i industrials..."

I, a més, la nostra entitat en el període d'informació pública, hi ha afegit la següent proposta:

"Incloure en el Pla General de Sanejament en Alta de Catalunya (PGSAC) 2022-2033 totes les actuacions previstes per al període 2027-2033 en el període 2022-2027 i que s'executin, en tot cas, abans de l'any 2030".

Una altra mesura que incorpora l'Agenda Rural és que qualsevol nova norma o pla, incorpori l'estudi de l'impacte sobre les diferents ruralitats de Catalunya (rural Proofing). Evidentment si el PGSAC inclogués aquesta variable, tindria un plantejament ben diferent.

Amb aquesta dilació temporal, es condemna a les diferents ruralitats del nostre país a endarrerir una vegada més les inversions en alta en infraestructures de sanejament.

No podem fer ni amb el PGSAC ni amb qualsevol altre plantejament estratègic una Catalunya a dues velocitats.

6. Finalment, el plantejament fet en el PGSAC en l'horitzó 2028-2033 situa en una situació d'absoluta **vulnerabilitat jurídica** als electes locals i als tècnics dels Ajuntaments.

És ben sabut que en els darrers vint anys han sovintejat les querelles i les actuacions judicials exigint responsabilitats, també penals, per la no execució de les inversions necessàries en infraestructures de sanejament.

El fet de constar en un llistat no prioritzat, sense concreció temporal i pressupostària i fora del darrer període de la DMA, agreuja la vulnerabilitat precisament dels qui menys recursos tenen per fer front a uns dèficits estructurals que en gairebé tots els casos son preexistents des de fa molts anys i no atribuïbles als propis ajuntaments.

Per tot el que hem exposat, l'Associació Catalana de Municipis

DEMANA

Que es tingui per presentada aquesta al·legació, i d'acord amb el que s'ha exposat, es replantegi l'horitzó temporal 2028-2033 previst en el PGSAC, per encabir les actuacions de l'Annex II, una vegada pressupostats i prioritzats, en el període 2022-2027.

Barcelona, 1 de març de 2022